

Across Border Collaboration (ABC)

Projektplan

Interreg Sverige-Norge Centrala Skandinavien
Prioritering: En starkare gränsregion

Aremark kommune

Aurskog-Høland
kommune

SÄFFLE
KOMMUN

Marker kommune

HALDENKANALEN
Regionalpark

Årjängs Kommun

Innhold

1.	Sammanfattning	3
2.	Behov, utmaningar og m�j�ligheter	5
3.	�vergripande syfte og projektm�l	7
4.	ARBETSPAKET 1 - Företag og f�reninger i samverkan	8
5.	ARBETSPAKET 2 - Inkluderande og attraktive lokalsamhällen og destinationer	9
6.	ARBETSPAKET 3 - Gemensamme metoder för utveckling	10
7.	Aktivitetsindikationer	11
8.	Summering aktiviteter	12
9.	Målgrupper	14
10.	F�rv�ntede effekter	15
11.	Efter projektets slut	16
12.	Gr�nsregionale mervärden	16
13.	Hållbarhetsaspekter	16
14.	Projektorganisation	20
15.	Utvärdering og lärande	21
16.	Kommunikation	23
17.	Budget	25

1. Sammanfattning

Det övergripande målet for projektet "Across Border Collaboration" er att skapa en starkere gränsregion genom lärande och samverkan över gränser, for att utvikke plarser både som lokalsamhällen *och* destinationer. Genom samarbeite över ulike slags gränser och att använda den s k LID-modellen som verktug styrker vi lärandet hos företag, föreningar och offentlige organisationer i gränsregionen.

Utmaningarna for gränstrakter og mindre kommuner med landsbygd är flera. Vi har valt att fokusere på några gemensamme utmaningar i gränsregionen inom tre områden og bygge tre arbeidspaket utifrån dette. Utmaningarna som adresseres i dette projekt är: Ökad konkurrens og vikande kundunderlag, åldrande engagerade i föreningar og generations-växling i företag og föreningar, utflytning og brist på etableringer, oattraktive plarser, synen på mindre orter og landsbygd samt att utviklingsarbeidet i gränsregionen till stora delar sker lokalt og utifrån ulike metoder.

Projektet är indelat i tre arbeidspaket:

Arbetspaket 1 – Företag og föreningar i samverkan

Arbetspaket 2 – Inkluderande og attraktive lokalsamhällen og destinationer

Arbetspaket 3 – Gemensamme metoder for utvikling

1) "Företag og föreningar i samverkan"

Dette arbeidspaket handler till stor del om ett lärande bland individer og virksomheter som finns på de lokale plarserne. Erfarenheterna från det föregående projektet LID, är att samarbeite mellom företagere og föreningar är viktigt for att oppnå platsattraksjon og konkurrenskraft. Vi vill også åstadkomme ett større utbyte mellom aktører i besøksnæringen og øvrigt næringsliv, for att bli endnu sterkere tillsammans. Delmål i dette arbeidspaket:

- Ökat samarbeite og lärande över sektorsgränser.
- Ökat samarbeite og lärande över generationsgränser.

Arbetspakke 1 vil inneholde grenseoverskridende samarbeid mellom lokale aktører innen omstilling og nye bærekraftige løsninger som er knyttet opp mot prosjektets fokusområder besøksnæring og stedsutvikling. Nye kontakter over grensen gir mulighet til økt kunnskap og fler ideer som kan utvikle virksomhetene.

2) "Inkluderande og attraktive lokalsamhällen og destinationer"

Dette arbeidspaket handler om att utvikke de lokale plarsernes attraksjon, både som lokalsamhällen og destinationer. Det innebær att gjennomføre de åtgärder som är framtagna i de lokale handlingsplanerna i det tidligere LID-projektet men også att arrangere träffar där fler aktører bjuds in for att utbytte kunnskap og erfaringer. Delmål i dette arbeidspaket:

- Ökat samarbeite og lärande över organisationsgränser.
- Ökat samarbeite og lärande över kommungränser.

Arbetspakke 2 i dette prosjekt gir mulighet till att enda bedre utvikle samarbeidet mellom "nabon" på andre siden landsgrensen, da man bruker samme måte og arbeide på. Geografisk samarbeid mellom LIDs'ene kan i dette nye prosjektet deles inn noe annerledes enn forrige LID-prosjekt. Alle kommunerne treffes i prosjektet, men et tettere samarbeide kommer til å skje fortrinnsvis mellom aktører geografisk nærmest

seg selv. F eks Torsby og Grue kan jobbe tettere sammen om noen prosjektaktiviteter, Marker og Årjäng/Säffle det samme, og ytterligere deltaker kommuner i Østre del av Viken. En av suksessfaktorene i det nye prosjektet vil også være å utøse grenseoverskridende nettverk og samarbeid mellom utviklingsmiljøene, ikke bare mellom prosjektledelsene i LID.

3) ” Gemensamma metoder för utveckling”

I dette arbeidspaket blir fokus på å utvikle metoden og å gemensamt kommunisere den sterke gränsregionen. För att knyta nya kontakter över gränsen och öka innovationsförmågan och konkurrenskraften hos parterna krävs ett strukturerat arbetssätt som LID-metoden kan erbjuda. Genom den finns möjlighet att skapa ett geografiskt gränsöverskridande LID-område där de mentala barriärerna bryts ner då aktörerna talar ”samma språk” genom LID-metoden. Delmål inom detta arbeidspaket:

- Samarbeide og læring over kunnskapsgränser.
- Samarbeide og læring over metodgränser.

Arbeidspakke 3 vil utvikle et grensoverskridende konsept som viser på di styrker som finnes i våres grenseregion. Gjennom att flere aktører og steder vises frem i felles kommunikasjon øker muligheten att oppfatte grenseregionen som attraktivt att flyttet il, etablere sin virksomhet eller besøke. De lokale samfunnene og bedrifterne forsterker sin konkurrensekraft mot andre regioner i Norden.

Prosjektägare på svensk sida är Säffle kommun, på norsk sida Marker kommune och, Aremark, Aurskog-Høland, Grue, Torsby och Årjäng kommuner är samarbeidspartner i prosjektet. Prosjektet planeras pågå från våren 2023 till våren 2025.

2. Behov, utmaningar och möjligheter

Projektet Across Border Collaboration tar utgångspunkt i det genomförde LID-projektet, och har som målsetting å bidra till genomföring av aktiviteter i handlingsplanene som hvert LID har utarbeidet. Inom ramen för det tidligere Interreg-projektet "LID – Local Improvement Districts" har kommunerna Säfle, Torsby, Årjäng, Aremark, Aurskog-Høland och Marker påbörjat ett gemensamt arbeid av en landsbygdsanpassad variant på den s k BID-metoden. Genom projektet har metoden testats i det tidligere pilotprojektet och kommer att vara ett grundläggende verktyg som behøver utveckles ytterligere i det kommende projektet. Att genomföra lokale prosesser i liknende men ändå ulike områder samtidigt, utifrån en gemensam metode ger unika muligheter att lære av varandra og vända utmaningarna med en landsgräns till en mulighet. Vi ser att detta är en relativt utnyttjad potential for värdeskapande i gränsregionen, då mycket av utvecklingsarbeidet har organisert og koordinert i regionale sammenheng på var sin side gränsen, på ulike sätt. Åren under pandemien drev ytterligere især gränstrakterna med ett förstärkt fokus på nationalstaterna och administrativa regionale gränser. Det blev särskilt tydeligt for de aktører som deltog i LID-projektet, då i princip alle de planerte fysiske treffarna fikk gjennomføres digitalt, vilket till viss del försvårade muligheterna att fullt ut teste metodens styrke (se bilaga 1, LID-projektets slutrapport).

LID-metoden går ut på att offentlige og private aktører organiserer seg kring några gemensamme utmaningar på en geografisk avgränsad plats eller utifrån ett tematisk fokus. Den här typen av innovativa samarbeidsformer som koppler ihop resurser från ulike delar av samhället är ett særskilt viktig verktyg i spåren av pandemien vars restriksjoner haft svære økonomiske konsekvenser for mange næringsidkare, særskilt inom tjenstesektoren där blant annet handel, turisme, hotell og restaurang ingår.

I populærversionen av programdokumentet Interreg Sverige-Norge for perioden 2021-2027 finns prioriteringsområde "En sterkere gränsregion". Där skrives bla: *"Lokal platsutveckling enligt LID-modellen ska ses mot bakgrunn av EU:s territoriella agenda 2030 som viser på att små steder er viktige for hele Europas utvikling. Gränskommuner kan tillsammans utvikle gränsöverskridende tematiske planer for turisme og annen affärsutveckling. Tanken med att arbeide utifrån dette Interregmål er att programmet vill främje prosjekter og innsatser på såväl lokal som regional nivå."* ABC-projektet tar fasta på denna uppmaning under den nye programperioden. Det är av stor vikt for regional utvikling på både sidene gränser att fortsätta utvikle lokale steder og dra nytte av varandra i prosessen.

Utmaningarna for gränstrakter og mindre kommuner med landsbygd er flere. Vi har valt att fokusere på några gemensamme utmaningar i gränsregionen inom tre områder og bygge tre arbeidspaket utifrån dette.

1. Utmaningar for næringsliv og foreninger

I takt med att e-handel øker og attityder til konsumtion endres, endres også kjøpeetende hos konsumenter. Ett voksende kundunderlag øker konkurransen blant foretak, hvilket blir særskilt merkbart blant foretak på landsbygden med en mindre kundgruppe og lenger geografiske avstand til potensielle kunder. Ytterligere en utmaning for såväl næringsliv som foreninger er den pågående generationsvækstingen. Mange foretak i gränsregionen er familjeforetak og/eller består av eldre ledning og

anställda. De för landsbygden så viktiga föreningarna har även de en grupp äldre engagerade personer. Det saknas yngre invånare som vill driva verksamheterna vidare.

Dessa utmaningar är i allra högsta grad pågående i dagsläget och behöver adresseras snarast för att inte förlora de verksamheter som utgör basen för en levande landsbygd. Det finns därför ett stort behov av förnying och innovation bland företag och föreningar för att överleva. Det finns också ett stort behov av att öka både entreprenörers och den idéburna sektorns förmåga till omställning till en mer hållbar utveckling där digitaliseringens möjligheter tas tillvara.

2. Utmaningar för platser

Konkurrenssvagt näringsliv och minskade möjligheter till jobb samt en ökad urbanisering hänger samman med utflyttning från och brist på etableringar på landsbygden. Platser som tappar arbetstillfällen och investeringar upplevs som oattraktiva och otrygga platser. Det finns en rådande urban norm som bl a avspeglas i en ofördelaktig bild av mindre orter och landsbygd i media och bland befolkning i mer urbana områden. Det som beskrivs ovan är skeenden som är länkade till varandra och som fort kan bli en negativ spiral. Dessa stora utmaningar gör att platsutveckling utanför storstäderna blir särskilt svårt.

I det planerade ABC-projektet tar vi fasta på behovet av en tydligare koppling mellan samhällsutveckling och näringslivsutveckling. Detta blir helt avgörande om en hållbar utveckling av platser i gränsregionen ska åstadkommas. Utöver utveckling av näringsliv och föreningar, behöver en starkare gränsregion också byggas på lokal platsutveckling. Detta kräver nära samarbete bland många av de lokala goda krafter som finns, både inom privat näringsliv och offentlig och idéburna sektorer. Det behöver också gärna ske på flera platser samtidigt så att ett större nätverk kan skapas för att stötta varandra i samma situation och skapa synergieffekter som på ett bättre sätt kan öka landsbygdens konkurrenskraft och attraktivitet.

För att platser på landsbygden och utanför storstäderna ska kunna vara livskraftiga i framtiden behövs levande attraktiva samhällen. Då behövs ett tillräckligt stort underlag av människor, både invånare och besökare som bidrar till livskvalitet och lokal ekonomi. Men för att kunna motivera att utveckla besöksnäring i framtiden som inte ger negativa effekter utan är hållbar, behöver man tänka nytt och göra nytt – utveckla turism på ett annat sätt, genom att inkludera både besökarna och invånarna i platsutveckling. Utgångspunkten för detta projekt är att platserna ska kunna fungera både som levande lokalsamhällen och attraktiva destinationer. Besöksnäringen ska utvecklas för att skapa nytta för samhället och lokalsamhället har en viktig roll att fylla för besöksnäringen.

3. Utmaningar för gränsregionen

Trots de många gemensamma utmaningar för såväl verksamheter som platser i kommunerna längs den norsk-svenska gränsen, sker utvecklingsarbete till stora delar lokalt. Det sker dessutom många gånger utifrån olika metoder som också försvårar möjligheten till att bygga upp gemensam kunskap och närmare strategiskt och operativt arbete. Det finns en stor utmaning i att bygga upp ett sådant arbetssätt i denna gränsregion efter de senaste årens stängda gränser. Pandemin och det osäkra

världsläget har motverkat relationer baserade på tillit och då särskilt att få genomföra fysiska träffar där man har möjlighet att få inspiration och kunskap från andra.

För att stärka både lärandet och relationerna i gränsregionen, finns nu ett stort behov av att dra nytta av varandras erfarenhet och kunskap om innovationsprocesser inom hållbar utveckling. Det lokala utvecklingsarbetet har något olika fokus som tillsammans bildar en helhet av lösningar. Genom att utgå från ett gemensamt arbetssätt (LID-modellen) men applicerad på olika platser på var sin sida gränsen, finns unika möjligheter att utvärdera och utveckla metoden mycket snabbare och heltäckande än om den enbart hade implementerats på en plats. Detta kan bidra till att bygga upp en mer resilient region, dvs där vi ökar den regionala robustheten och står starkare inför framtida utmaningar. Detta kräver dock ett tillitsfullt samarbete där olika aktörer bidrar med sin kunskap, där forskningsbaserad och praktisk kunskap används i utvärderingar och utveckling av LID-metoden.

3. Övergripande syfte och projektmål

Projektets överordnade mål er å skape en sterkere grenseregion gjennom felles læring, kunnskapsdeling og samarbeid over kommune- og landegrensene. Ønsket er å på en innovativ og bærekraftig måte å utvikle besøksnæringen, som igjen skal fungere som levende lokalsamfunn og attraktive destinasjoner.

Lärande är liksom alfabetet grunden till all utveckling. Detta projekt syftar därför till att öka kunskapen bland målgrupperna i de medverkande kommunerna. Detta sker genom samarbete över olika slags gränser och verktyget som används för att skapa lärandet är LID-modellen. Detta beskrivs i mer detalj i de tre arbetspaketen.

Arbetspaket 1 – ”Företag och föreningar i samverkan”

Detta arbetspaket fokuserar på people-to-people och näringsliv- och föreningsutveckling.

Arbetspaket 2 – ”Inkluderande och attraktiva lokalsamhällen och destinationer”

Detta arbetspaket fokuserar på place-to-place och plats- och destinationsutveckling.

Arbetspaket 3 – ”Gemensamma metoder för utveckling”

Detta arbetspaket fokuserar på process-to-process och metodutveckling.

Projektet kommer genomsyras av arbetet med hållbarhetsaspekterna, som beskrivs mer detaljerat under punkt 13.

Detta projekt, Across Border Collaboration bygger visserligen vidare på pilotprojektet där grunden för att kunna använda den s k LID-metoden lades. Det som skiljer detta projekt mot det föregående summeras nedan.

- Involverande av företagen på ett mer operativt och aktivt sätt, genom lokala utbildningar, studiebesök och implementering av konkreta åtgärder.
- Involverande av användarna, besökare men även lokalbefolkning på ett strukturerat sätt genom bl a testgrupper.

- Involvering av andra aktörer så som regionala turistorganisationer, företagsorganisationer, innovationsmiljöer, lärosäten och andra projekt och insatser.
- Involvering av fler kommuner och utökat geografiskt område, men möjlighet till tydligare gränsregionalt mervärde.
- Konkret implementering och åtgärder enligt de behov som togs fram i det föregående projektet.
- Strukturerad utvärdering och utveckling av metoden, när den nu testas i "skarpt läge".
- Tydligare fokus på destinationsutveckling och besöksnäring som gemensam nämnare.
- Extern kommunikationskampanj som baseras på gemensamt gränsöverskridande koncept.

4. ARBETSPAKET 1 - Företag och föreningar i samverkan

Detta arbetspaket handlar till stor del om ett lärande bland individer och verksamheter som finns på de lokala platserna. Det bygger på näringsliv- och föreningsutveckling där möten mellan människor utgör basen, så som people-to-people-aktiviteter. Erfarenheterna från det föregående projektet LID, är att samarbete mellan företagare och föreningar är viktigt för att uppnå platsattraktion och konkurrenskraft. Vi vill också åstadkomma ett större utbyte mellan aktörer i besöksnäringen och övrigt näringsliv, för att bli ännu starkare tillsammans.

Delmål i detta arbetspaket:

- **Ökat samarbete och lärande över sektorsgränser.** Här är det framför allt två typer av lärande som kommer vara i fokus. Den ena är mellan lokala företag och föreningar som kan dra nytta av varandras styrkor och arbetssätt och hitta gemensamma satsningar, till exempel vid evenemang. Den andra typen av lärande är mellan besöksnäringens företag och övrigt näringsliv. Här ska vi uppmuntra till utbyte av kunskap om varandras kunder, marknader, produkter och tjänster och se stora möjligheter till innovativa idéer.
- **Ökat samarbete och lärande över generationsgränser.** Både företag och föreningar i gränsregionen står inför ett akut behov av förnyelse och ökad förmåga till omställning till mer hållbara verksamheter. I projektet kommer det därför anordnas aktiviteter med syfte att stötta yngre personer som kan bli framtidens lokala krafter. Här behövs utbyte av olika typer av kunskap över generationer och modeller för generationsväxling testas. I aktiviteterna görs medvetna satsningar för att engagera yngre personer i utbildningar och "testgrupper". Här kan också ett nära samarbete med lärosäten och studenter vara till stor nytta. Studenterna kan bidra med nya perspektiv till den lokala utvecklingen.

Arbetspakke 1 vil inneholde grenseoverskridende samarbeid mellom lokale aktører innen omstilling og nye bærekraftige løsninger som er knyttet opp mot prosjektets fokusområder besøksnäring og stedsutvikling. Nye kontakter over grensen gir mulighet til økt kunnskap og fler ideer som kan utvikle virksomheterne.

Utmaning	Behov	Delmål	Aktiviteter
Ökad konkurrens, vikande kundunderlag, åldrande engagerade i föreningar och generationsväxling i företag och föreningar	Stötta och hitta fler eldsjälar, göra föreningslivet mindre sårbart, arbeta med generationsväxling och gränsöverskridande nätverk av företag och föreningar	Ökat samarbete och lärande över sektorsgränser (besöksnäring och övrigt näringsliv) Ökat samarbete och lärande över generationsgränser	1a) Utbildning för verksamheter utanför besöksnäringen om hur och varför besökare är viktiga för platsen. Utbildning för besöksnäringens företag för att lära sig mer om företag och föreningar som finns lokalt, och hur de skulle kunna dra nytta av detta i sina verksamheter. Träffarna utformas utifrån lokala förutsättningar, gärna med olika tema, om bl a värdskap och hållbarhet. 1b) Skapa "testgrupper"/"fokusgrupper" bland besökare som får tycka till om platsen som destination. Starta liknande grupper för invånare som får tycka till om service, handel, utbud mm. Bildar underlag till aktivitet 2b. 1c) Lokal kommunikation. Ta fram lokala kommunikationsplaner för att informera om projektet och dess aktiviteter. Kommunikationen används bl a till att identifiera och engagera företag, föreningar, deltagare till testgrupper, studenter och andra yngre deltagare.

5. ARBETSPAKET 2 - Inkluderande och attraktiva lokalsamhällen och destinationer

Detta arbetspaket handlar om att plats- och destinationsutveckling, dvs att utveckla de lokala platsernas attraktion, både som lokalsamhällen och destinationer. Det innebär att genomföra de åtgärder som är framtagna i de lokala handlingsplanerna i det tidigare LID-projektet men också att arrangera träffar där fler aktörer bjuds in för att utbyta kunskap och erfarenheter. Deltagare till dessa träffar identifieras i arbetspaket 1. Handlingsplanerna skiljer sig naturligtvis sig från varandra men det finns en röd tråd och det är aktiviteter kopplade till centrumutveckling och utomhusbaserad besöksnäring. Genom att fokusera de lokala LID-grupperingarnas arbete mot aktiviteter som genererar ett ökat samarbete för positiv utveckling av centrum och hållbar utveckling inom besöksnäringen bidrar man till att skapa bättre och mer attraktiva platser. Platser som är attraktiva att besöka är ofta också attraktiva att bo på och lockar kompetens som utgör grunden för företagsattraktionskraft.

Delmål i detta arbetspaket:

- **Ökat samarbete och lärande över organisationsgränser.** Som en fortsättning på det tidigare LID-projektet ser vi ett behov av att utöka nätverket av aktörer involverade i att utveckla platser och destinationer i vårt gränsområde. Därför kommer vi aktivt att engagera olika typer av organisationer i att delta i aktiviteter med syfte att vi öka den gemensamma kunskapen om kopplingen mellan samhällsutveckling och näringslivsutveckling.

- **Ökat samarbete och lärande över kommungränser.** I detta projekt kommer vi också att fokuseras på lärandet mellan kommunerna på båda sidor landsgränsen. Alla medverkande kommuner delar behovet av att öka landsbygdens konkurrenskraft och attraktivitet. Genom att lära av varandra och utveckla ett närmre samarbete, särskild med sina grannkommuner, ökar de gemensamma resurserna för att åstadkomma hållbar lokal utveckling.

Arbetspakke 2 i dette prosjekt gir mulighet till att enda bedre utvikle samarbeidet mellom "nabon" på andre siden landsgrensen, da man bruker samme måte og arbeide på. Geografisk samarbeid mellom LIDs'ene kan i dette nye prosjektet deles inn noe annerledes enn forrige LID-prosjekt. Alle kommunerne treffes i prosjektet, men et tettere samarbeide kommer til å skje fortrinnsvis mellom aktører geografisk nærmest seg selv. F eks Torsby og Grue kan jobbe tettere sammen om noen prosjektaktiviteter, Marker og Årjäng/Säffle det samme, og ytterligere deltaker kommuner i Østre del av Viken. En av suksessfaktorene i det nye prosjektet vil også være å utøse grenseoverskridende nettverk og samarbeid mellom utviklingsmiljøene, ikke bare mellom prosjektledelsene i LID.

Utmaning	Behov	Delmål	Aktiviteter
Utflyttning och brist på etableringar, oattraktiva platser, synen på mindre orter och landsbygd	Skapa gränsöverskridande lärande	Ökat samarbete och lärande över organisationsgränser	2a) Genomföra åtgärderna i handlingsplanerna för respektive LID med koppling till utveckling av de lokala platserna. Redovisar för varandra på återkommande träffar.
	Skapa levande lokalsamhällen som tilltalar både besökare och invånare	Ökat samarbete och lärande över kommungränser	2b) Genomföra träffar och studiebesök tillsammans med engagerade företag och föreningar som identifieras i arbetspaket 1. 2c) Lokal kommunikation. Skapa kommunikationsplan för att informera lokalt om respektive LID och de åtgärder som genomförs.

6. ARBETSPAKET 3 - Gemensamma metoder för utveckling

I detta arbetspaket blir fokus på att utveckla metoden och att gemensamt kommunicera den starka gränsregionen. Ett gränsöverskridande, strategiskt samarbete mellan privata, ideella och offentliga aktörer är inget som sker av sig själv. Det blir tydligt när man ser hur få plattformar eller former för samverkan det finns i området. För att knyta nya kontakter över gränsen och öka innovationsförmågan och konkurrenskraften hos parterna krävs ett strukturerat arbetssätt som LID-metoden kan erbjuda. Genom den finns möjlighet att skapa ett geografiskt gränsöverskridande LID-område där de mentala barriärerna bryts ner då aktörerna talar "samma språk" genom LID-metoden.

Delmål inom detta arbetspaket:

- **Samarbete och lärande över kunskapsgränser.** I detta projekt ska vi bygga på kunskapen om utvecklingsmetoder och arrangera aktiviteter med syfte att utbyta kunskap mellan akademien och övriga samhällssektorer. Projektet ska tydligare

inkludera både forskningsbaserad och praktisk kunskap än det tidigare projektet och denna kunskap ska användas i utvärderingar och utveckling av LID-metoden.

- **Samarbete och lärande över metodgränser.** De medverkande kommunerna och övriga organisationer i innovationsstödsystemet har på båda sidor landsgränsen erfarenhet av tidigare och pågående utvecklingsmetoder. Här ska vi lära av varandra och jämföra LID med andra utvecklingsmodeller och utveckla ett tydligare gemensamt arbetssätt. Detta bidrar till en mer resilient region, dvs där vi ökar den regionala robustheten och stärker gränsregionens utvecklingsprocess.

Arbetspakke 3 vil utvikle et grensoverskridende konsept som viser på di styrker som finnes i våres grensregion. Gjennom att flere aktører og steder vises frem i felles kommunikasjon øker muligheten att oppfatte grensregionen som attraktivt att flyttet il, etablere sin virksomhet eller besøke. De lokale samfunnene og bedrifterne forsterker sin konkurrensekraft mot andre regioner i Norden.

Utmaning	Behov	Delmål	Aktiviteter
Arbetar i stuprör utifrån olika metoder, bygga upp relationer och tillit över gränsen, få inspiration och kunskap från andra	Initiera och stärka samarbeten (geografiska & tematiska) Utvärdera och utveckla LID-modellen	Samarbete och lärande över kunskapsgränser (praktiker och akademiker) Samarbete och lärande över metodgränser (jmf LID med andra utvecklingsmodeller)	3a) Utbilda i LID, ta fram tydlig rollfördelning och formalisera avtal med utvecklingsaktörer. Skapa ett mentorskap eller liknande mellan nuvarande och nya deltagare i det gränsöverskridande nätverket 3b) Mäta, analysera, utvärdera och utveckla LID-metoden. Nulägesanalys och uppföljning vid projektslut. 3c) Extern kommunikation. Bygga ett gemensamt koncept för gränsregionen och använda som underlag för att skapa gemensamma innovativa kampanjer för att attrahera besökare, inflyttare och etableringar till gränsregionen. Genomföra omvärldsbevakning över liknande kampanjer i Sverige och Norge. Kommunikationsaktiviteter. Ta fram livsstilskalkyler som påvisar fördelarna med att bo i gränsregionen jämfört med storstäder.

7. Aktivitetsindikationer

Projektet hänvisar till den indikatorn som har specificerats för prioriteringen "En starkare gränsregion". Denna beskrivs som: "gemensamt framtagna strategier och handlingsplaner som ligger till grund för ett mer långsiktigt och konkret gränsöverskridande innovationssamarbete mellan olika aktörer såsom forskningsinstitut, företag, universitet, offentlig sektor och civilsamhälle."

Antal styrmedel i projektet Across Border Collaboration: 10 st

I denna indikator inräknas följande:

Arbetspaket 1 – 1 st mall för lokala utbildningar och testgrupper

Arbetspaket 2 – 7st lokala LID-planer

Arbetspaket 3 – 1 st gränsregionalt koncept samt 1 st plan för vidare utveckling av LID-modellen (en struktur med bl a formaliserade avtal, mentorskap och struktur för utvärdering)

8. Summering aktiviteter

Arbetspaket 1 – Företag och föreningar i samverkan

<i>Aktivitet</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Startdatum - Slutdatum</i>	<i>Kostnad Sverige</i>	<i>Kostnad Norge</i>
1a) Lokala utbildningar	Utbildning för verksamheter utanför besöksnäringen om hur och varför besökare är viktiga för platsen. Utbildning för besöksnäringens företag för att lära sig mer om företag och föreningar som finns lokalt, och hur de skulle kunna dra nytta av detta i sina verksamheter. Träffarna utformas utifrån lokala förutsättningar, gärna med olika tema, om bl a värdskap och hållbarhet.	2023-09-01 – 2025-03-31	180 000	240 000
1b) Testgrupper och fokusgrupper	Skapa "testgrupper"/"fokusgrupper" bland besökare som får tycka till om platsen som destination. Starta liknande grupper för invånare som får tycka till om service, handel, utbud mm. Bildar underlag till aktivitet 2b.	2023-09-01 – 2024-12-31	120 000	160 000
1c) Lokal kommunikation	Ta fram lokala kommunikationsplaner för att informera om projektet och dess aktiviteter. Kommunikationen används bl a till att identifiera och engagera företag, föreningar, deltagare till testgrupper, studenter och andra yngre deltagare.	2023-05-01 – 2025-03-31	100 000	120 000

Arbetspaket 2 – Inkluderande och attraktiva lokalsamhällen och destinationer

<i>Aktivitet</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Startdatum - Slutdatum</i>	<i>Kostnad Sverige</i>	<i>Kostnad Norge</i>
2a) Lokala åtgärder enligt handlingsplaner	Genomföra åtgärderna i handlingsplanerna för respektive LID med koppling till utveckling av de lokala platserna. Redovisar för varandra på återkommande träffar.	2023-05-01 – 2025-03-31	350 000	300 000
2b) Projektmöten och nätverksträffar	Genomföra träffar och studiebesök tillsammans med engagerade företag och föreningar som identifieras i arbetspaket 1. Ca 1 träff varannan månad och där hälften är digitala avstämningar och minst 6 st fysiska träffar under	2023-06-01 – 2025-03-31	360 000	0

<i>Aktivitet</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Startdatum - Slutdatum</i>	<i>Kostnad Sverige</i>	<i>Kostnad Norge</i>
	projekttiden, dvs minst 1 fysisk träff på varje lokal plats med projektteamet, företag, föreningar och övriga aktörer. Kostnaden omfattar resa, kost och logi för deltagarna.			
2c) Lokal kommunikation	Skapa kommunikationsplan för att informera lokalt om respektive LID och de åtgärder som genomförs.	2023-05-01 – 2025-04-30	100 000	120 000

Arbetspaket 3 – Gemensamma metoder för utveckling

<i>Aktivitet</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Startdatum - Slutdatum</i>	<i>Kostnad Sverige</i>	<i>Kostnad Norge</i>
3a) Utbildningar LID-metoden	Utbilda i LID, ta fram tydlig rollfördelning och formalisera avtal med utvecklingsaktörer. Skapa ett mentorskap eller liknande mellan nuvarande och nya deltagare i det gränsöverskridande nätverket.	2023-06-01 – 2024-12-31	180 000	0
3b) Analys och utvärdering LID-metoden	Mäta, analysera, utvärdera och utveckla LID-metoden. Nulägesanalys och uppföljning vid projektslut.	2023-06-01 – 2025-03-30	200 000	0
3c) Extern kommunikation	Bygga ett gemensamt koncept för gränsregionen och använda som underlag för att skapa gemensamma innovativa kampanjer för att attrahera besökare, inflyttare och etableringar till gränsregionen. Genomföra omvärldsbevakning över liknande kampanjer i Sverige och Norge. Kommunikationsaktiviteter. Ta fram livsstilskalkyler som påvisar fördelarna med att bo i gränsregionen jämfört med storstäder.	2023-09-01 – 2025-03-31	400 000	100 000

Projektledning och administration

<i>Aktivitet</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Startdatum - Slutdatum</i>	<i>Kostnad Sverige</i>	<i>Kostnad Norge</i>
Projektledning (inkl. schablon 15%)	Denna aktivitet omfattar projektets styrning och administration. Projektet kommer att ledas av en projektledare baserad i Säffle kommun som rapporterar till en styrgrupp. Denna har det strategiska ansvaret för att projektet löper på enligt plan och tar beslut om eventuella avsteg från denna. Projektledaren kommer också att ha hjälp av en projektekonom i Säffle kommun som har ansvar för budgetuppföljningar, redovisning och rekvisitioner. I respektive kommun kommer det att finnas en lokal processledare som driver det lokala	2023-06-01 – 2025-02-28	2 966 586	2 910 600

<i>Aktivitet</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Startdatum - Slutdatum</i>	<i>Kostnad Sverige</i>	<i>Kostnad Norge</i>
	arbetet och agerar som lokal kontaktperson. Tillsammans med projektledaren för hela projektet och ekonomipersonal bildar dessa projektteamet som driver det operativa dagliga arbetet och har kontinuerliga avstämningar.			
Utvärdering	Utvärdering av projektet och dess resultat. Upphandling av extern kompetens.	2025-01-01 – 2025-03-30	50 000	0

9. Målgrupper

Primär målgrupp

Huvudsaklig målgrupp är små- och medelstora företag på de platser projektet omfattar samt potentiella företag som kan tänka sig att etablera sig i gränstrakterna. Det handlar om besöksnäring och i övrigt näringsliv. I takt med att e-handel ökar och attityder till konsumtion ändras, förändras också köpbeetende hos konsumenter. Ett vikande kundunderlag ökar konkurrensen bland företag, vilket blir särskilt märkbart bland företag på landsbygden med en mindre kundgrupp och längre geografiska avstånd till potentiella kunder. Ytterligare en utmaning för såväl näringsliv som föreningar är den pågående generationsväxlingen. Många företag i gränsregionen är familjeföretag och/eller består av äldre ledning och anställda. Konkurrenssvagt näringsliv och minskade möjligheter till jobb samt en ökad urbanisering hänger samman med utflyttning från och brist på etableringar på landsbygden. Därför är det viktigt att satsa på företagen i detta gränsområde för att stärka hela gränsregionen. Företagen identifieras genom aktivitet 1c) Lokal kommunikation och engageras främst i aktiviteterna 1a) Tematiska utbildningar, 2a) Genomförande LID-planer och 2b) Träffar och studiebesök.

Sekundär målgrupp

Sekundär målgrupp är civilsamhället i form av föreningar, lokalbefolkning samt potentiella inflyttare och besökare. De för landsbygden så viktiga föreningarna har även de en grupp åldrande engagerade personer. Det finns därför ett stort behov av förnying och innovation bland företag och föreningar för att överleva. Det finns också ett stort behov av att öka både entreprenörers och den idéburna sektorns förmåga till omställning till en mer hållbar utveckling där digitaliseringens möjligheter tas tillvara. Utöver utveckling av näringsliv och föreningar, behöver en starkare gränsregion också byggas på lokal platsutveckling. Detta kräver nära samarbete bland många av de lokala goda krafter som finns, både inom privat näringsliv och offentlig och idéburna sektorer. För att platser på landsbygden och utanför storstäderna ska kunna vara livskraftiga i framtiden behövs levande attraktiva samhällen. Då behövs ett tillräckligt stort underlag av människor, både invånare och besökare som bidrar till livskvalitet och lokal ekonomi. Men för att kunna motivera att utveckla besöksnäring i framtiden behöver man utveckla turism på ett annat sätt, genom att inkludera både besökarna och invånarna i platsutveckling.

Föreningar identifieras genom aktivitet 1c) Lokal kommunikation och engageras främst i aktiviteterna 1a) Tematiska utbildningar, 2a) Genomförande LID-planer och 2b) Träffar och studiebesök. Lokalbefolkning och besökare engageras framförallt i aktivitet 1b) Involvering av användare och 2a) Genomförande LID-planer samt får information via aktiviteter i 1c) och 2c) Lokal kommunikation. Besökare engageras i 1b) Involvering av användare och potentiella besökare och inflyttare via kommunikation i 3c) Extern kommunikation.

Ytterligare en sekundär målgrupp är offentlig sektor och övriga utvecklingsmiljöer. Detta innefattar de kommunala organisationerna i de deltagande kommunerna och angränsande kommuner längs landsgränsen i området. Det handlar även om lokala och regionala utvecklingsmiljöer som stöttar näringslivs- och platsutveckling. För att stärka både lärandet och relationerna i gränsregionen, finns nu ett stort behov av att dra nytta av varandras erfarenhet och kunskap om innovationsprocesser inom hållbar utveckling. Projektet vil bruke felles ressurser som vi anser utgjør en suksessfaktor for projektet. Dette innebærer et overordnet og grenseoverskridende prosjektsamarbeid med regionale organisasjoner før reiseliv og bærekraftig utvikling. Vi vil også involvere ulike aktører i utviklingsmiljøer på norsk og svensk side å på den måten utvide samarbeidet over grensen. Offentliga organisationer och övriga aktörer nås främst genom aktiviteter i arbetspaket 2 och 3.

10. Förväntade effekter

På kort sikt

Projektets förväntade effekter på kort sikt, dvs inom ramen för projektiden, hänger samman med delmålen för respektive arbetspaket. Se beskrivningar ovan.

Arbetspaket 1

- Ökat samarbete och lärande över sektorsgränser.
- Ökat samarbete och lärande över generationsgränser

Arbetspaket 2

- Ökat samarbete och lärande över organisationsgränser.
- Ökat samarbete och lärande över kommungränser

Arbetspaket 3

- Samarbete och lärande över kunskapsgränser
- Samarbete och lärande över metodgränser

På lång sikt (5-10 år)

Projektets förväntade effekter på lång sikt hänger samman med de utmaningar som är i fokus i varje arbetspaket och som projektet vill bidra till att ta sig an.

Arbetspaket 1

- Ökad omsättning för lokala företag
- Ökat antal medlemmar i lokala föreningar

Arbetspaket 2

- Ökat antal inflyttare

- Ökat antal etableringar
- Ökad digital synlighet

Arbetspaket 3

- Ökat antal platser som arbetar utifrån LID-metoden i gränsregionen
- Etableringen av ett gränsöverskridande LID

11. Efter projektets slut

Den kunskap som projektet resulterar i kommer att användas i lokala och regionala beslutsunderlag för strategiska satsningar på besöksnäring och platsutveckling i gränsregionen. De samarbeten som inleds kommer att vara grunden till fortsatt utveckling av operativ verksamhet i de medverkande företagen och föreningarna.

Verksamheten övergår efter projektperioden till de lokala LID-organisationerna och det blir respektive kommuns ansvar att stötta organisationerna i att fortsätta arbetet utifrån de framtagna handlingsplanerna.

Ett gränsöverskridande nätverk av kommuner och andra aktörer i innovationssystemet har etablerats och håller regelbundna träffar. De medverkande kommunerna i projektet turas om ett år i taget med att vara sammankallande till sådana träffar. Säffle kommun som projektledare inleder turordningen. En uppgift för detta nätverk är att fortsätta med den kontinuerliga utvärderingen och utvecklingen av det gemensamma arbetssättet baserat på LID-metoden. Inom ramen för nätverket kan man även diskutera utmaningar och möjligheter kopplade till gränsen, hållbarhet, icke-diskriminering och jämställdhet. Det kommer också vara ett forum för att undersöka möjligheten för nya, gemensamma Interregprojekt. Detta nätverk kommer också att aktivt bjuda in fler medverkande kommuner och aktörer för att sprida kunskapen och resultatet från projektet. Detta stärker på sikt gränsregionen och bidrar till det programspecifika målet.

12. Gränsregionala mervärden

Utveckling kräver samarbete och lärande, vilket är i fokus i projektet Across Border Collaboration. Lärande och kreativa idéer stimuleras av att olika kompetenser och perspektiv nyttjas och utvecklingen kan snabbas på genom att lära sig av olikheterna och hitta synergieffekter. I den aktuella gränsregionen i Norge och Sverige är man lika varandra i mycket men också olika nog i kultur, arbetssätt, idéer och genomförda satsningar som gör att man kan lära av varandra. Vi er like nok til å forstå hverandre og våre felles utfordringer godt, men ulike nok til at samarbeidet medfører en merverdi. Dette ble godt synlig for oss i LID-prosjektet, der det som var naturlige arbeidsmetoder på den ene siden av grensen ikke var det på den andre, og motsatt.

Att genomföra lokala processer i liknande men ändå olika områden samtidigt, utifrån en gemensam metod ger unika möjligheter att lära av varandra och vända utmaningarna med en landsgräns till en möjlighet. Vi ser att detta är en relativt outnyttjad potential för värdeskapande i gränsregionen, då mycket av utvecklingsarbete har organiserats och koordinerats i regionala sammanhang på var sin sida gränsen, på olika sätt. Åren under pandemin drev ytterligare isär fokus på nationalstaterna och administrativa regionala gränser.

Samverkan kan naturligtvis ske med andre parter än de som ligger nära geografiskt. I det föregående pilotprojektet LID – Local Improvement Districts gjordes t ex studiebesök hos s k BID-organisationer (Business Improvement Districts) i Göteborg och Floda och studieresa till flera platser i Skottland. Aktörer från andra BID bjöds in till digitala möten där de medverkande kommunerna skaffade sig kunskap. Detta är en viktig komponent och har lagt grunden till nätverk som kan fortsätta bidra med erfarenheter och inspiration. Det kommande projektet Across Border Collaboration bygger till vidare på de processer som trots pandemi kunde startas upp i pilotprojektet LID. Erfarenheter visar att den här typen av processer för lokal platsutveckling som har påbörjats tar tid och att använda resultaten från föregående projekt i det kommande projektet är en form av hållbar användning av resurser.

Ett djupare samarbete tror vi dock kan utvecklas om man också befinner sig nära geografiskt. För företag, föreningar och kommuner som medverkar i detta projekt är det viktigt att också kunna träffas fysiskt. För att ta bort hinder mot detta är det viktigt att ta bort hinder mot att ses, som t ex geografiskt avstånd. De kortare resorna mellan partner i projektet blir också minskad klimatpåverkan.

I prosjekthåndboken er det satt opp en modell for grenseregional merverdi, der det deles inn i fem nivåer:

1. Lærer nabolandet å kjenne, knytter kontakter og øker forståelsen for hverandre.
2. Lærer av hverandre og utveksler erfaringer for å skape lokale og regionale resultater.
3. Flere grenseoverskridende nettverk og klynger mellom næringsliv, samarbeid mellom akademia, offentlig tjenester som kan løses i fellesskap, arbeidsmarked, sivilsamfunnet etc.
4. Deler og utvikler ny kunnskap for et felles behov.
5. Skaper en felles løsning. Samarbeid er nødvendig for å oppnå resultater.

I LID-prosjektet kom vi til nivå 2, og kanskje en bit ut i nivå 3. I dette prosjektet skal vi utvikle det videre, slik at vi skaper felles løsninger og oppnår resultater, basert på og avhengig av slikt samarbeid.

Arbetspakke 1 vil inneholde grenseoverskridende samarbeid mellom lokale aktører innen omstilling og nye bærekraftige løsninger som er knyttet opp mot prosjektets fokusområder besøksnæring og stedsutvikling. Nye kontakter over grensen gir mulighet til økt kunnskap og fler ideer som kan utvikle virksomheterne. Ikke minst er det viktig i denne arbeidspakken å se på de ulike tilnærmingene en har på norsk og svensk side for å implementere bærekraftsbegrepet i praktisk nærings- og stedsutvikling.

Arbetspakke 2 i dette prosjekt gir mulighet till att enda bedre utvikle samarbeidet mellom naboen på andre siden landsgrensen, da man bruker samme måte og arbeide på. Geografisk samarbeid mellom LIDs'ene kan i dette nye prosjektet deles inn noe annerledes enn forrige LID-prosjekt. Alle kommunerne treffes i prosjektet, men et tettere samarbeide kommer til å skje fortrinnsvis mellom aktører geografisk nærmest seg selv. F eks Torsby og Grue kan jobbe tettere sammen om noen prosjektaktiviteter, Marker og Årjäng/Säffle det samme, og ytterligere deltaker kommuner i Østre del av Viken. En av suksessfaktorene i det nye prosjektet vil også være å utøse

grenseoverskridende nettverk og samarbeid mellom utviklingsmiljøene, ikke bare mellom prosjektledelsene i LID. Samarbeidet på kommunenivå kan være godt utviklet, men i liten grad mellom bedrifter og organisasjoner. Grensehandel har bidratt til at en i stor grad ser på hverandre som konkurrenter. Kan vi snu dette, slik det som er bra for svensk utvikling også er bra for norsk side, og motsatt? Kan vi få de næringsdrivende i våre tettsteder til å se det slik?

Arbetspakke 3 vil utvikle et grensoverskridende konsept som viser på de styrker som finnes i våres grenseregion. Gjennom at flere aktører og steder vises frem i felles kommunikasjon øker muligheten at oppfatte grenseregionen som attraktivt å flyttet til, etablere sin virksomhet eller besøke. De lokale samfunnene og bedriftene forsterker sin konkurrensekraft mot andre regioner i Norden. Prosjektet "Grensen som attraksjon" satte fokuset på grensens betydning som attraksjonsforsterker, og det mener vi også er viktig i dette prosjektet, på samme måte som også vi gjorde i Barnas Grenseland.

Hvorfor skal dette gjøres på tvers av grensen? Skulle vi få til det samme om vi gjorde det hver for oss? Hva er det som driver oss til å gjøre dette? Det er troen på at de verdier, kunnskaper og fysiske forutsetninger vi i sum har, bedre kan utnyttes sammen enn hver for seg. Det er viktig og riktig at det enkelte tettsted utvikles på sine premisser, men det er også viktig at kunnskap overføres mellom kommune- og nasjonsgrenser, og vi tror resultatet da blir bedre enn om vi gjør det hver for oss. Vi lyktes kanskje ikke til fulle i LID, da vi i dette prosjektet var hemmet av en stengt grense. Nå er grensen åpen, og vi skal vise at dynamikken i grenseregionen også kan brukes strategisk til å oppnå positive resultater for begge sider. Vi ønsker i dette prosjektet at grensen skal være en forutsetning for å oppnå resultater.

13. Hållbarhetsaspekter

Hållbar utveckling

I det tidigare LID-projektet som genomfördes gjorde de medverkande kommunerna nulägesanalyser som bildar grunden för detta fortsättningsprojekt. Även om det finns lokala nyansskillnader stod det klart att det finns många gemensamma utmaningar som man har bäst möjligheter att ta sig an genom att agera tillsammans, över gränsen. Hållbar utveckling är ett exempel på en sådan utmaning som det inte räcker att göra lokala insatser, utan som kräver en gemensam omställning för att lösa. Här finns en utmaning i brist på kunskap om hållbar utveckling och bristande förmåga till omställning bland lokala aktörer. Den ekonomiska hållbarheten behöver utvecklas med mer lokalt ägande och ökad konkurrenskraft bland egenföretagare, småföretag och stabil föreningsekonomi. Det behövs ett större fokus på närproducerat, närodlat och en besöksnäring som nyttjar resurser på ett miljömässigt och socialt ansvarsfullt sätt. Rätt förvaltat, blir t ex den naturbaserade besöksnäringen en hållbar satsning, inom nära räckhåll för en stor marknad. Här finns möjlighet att initiera samarbeten som kan hitta lösningar som minskar på utsläpp inom transport, mat, energi, produktion mm. De medverkande kommunerna är därför eniga i ett ökat fokus på att besöksnäringen utvecklas och blir en del av lösningen. Man vill också se ett tydligare fokus på en hållbar utveckling som stärker de lokala aktörerna, vilket ger en robustare region och blir ett sätt att skapa en starkare gränsregion.

I arbetspaket 1 är ett av syftena att öka förmågan till företags och föreningars omställning till mer hållbara verksamheter. Detta blir också utgångspunkten för alla aktiviteter i arbetspaketet, att stärka konkurrenskraften genom att producera hållbara varor och tjänster. Genom att öka samarbetet mellan besöksnäringens företag och övriga företag med hållbarhet som fokus, kan innovativa lösningar på hållbarhetsutmaningar uppstå. Besökare och kunder ska också inkluderas i detta arbete, för att motivera företag och föreningar att ställa om till ett mer hållbart utbud. Genom att bättre använda de gemensamma resurserna (geografiska, naturbaserade och mänskliga) blir arbetet mer långsiktigt och starkare. Tematiska utbildningar kommer att hållas för att öka kunskapen om bl a miljö- och klimatpåverkan och cirkulära värdekedjor.

I arbetspaket 2 kommer vi att genomlys de lokala handlingsplanerna utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Huvudsyftet med projektet är ju att åstadkomma en hållbar utveckling och en levande landsbygd med attraktiva platser. Att koppla samman näringslivsutveckling med samhällsutveckling och ett tydligt fokus på besöksnäring, blir ett sätt att ta sig an hållbarhetsarbetet. Här kan vi komma fortare fram i utvecklingen genom att de medverkande delar med sig av lösningar och kunskap om hur de hanterar omställningen till ett hållbart samhälle. På så sätt kan vi hitta lösningar som kan skalas upp och göras gränsregionala.

I arbetspaket 3 handlar det om att utvärdera LID-metoden utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Hur bidrar arbetssättet till att öka den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten? En analys av t ex vilka miljökonsekvenser som ligger i själva metoden ska göras. En utveckling av LID-modellen ska utgå från att den på ett ännu bättre sätt ska bidra med lösningar till omställning och minimerar negativa effekter. Vilka delar i metoden behöver ses över utifrån ett hållbarhetsperspektiv? Hur kan man bygga in hållbarhet i modellen på ett strukturellt sätt?

Icke-diskriminering och jämställdhet

I den tidigare genomförda nulägesanalysen konstateras att det visserligen görs insatser för att minska klyftorna mellan grupper i de medverkande kommunerna i form av integrationsprojekt, åtgärder för att inkludera personer med funktionsnedsättningar, jämställdhetspolicys osv. Detta stannar dock ofta inom den offentliga sektorn och gränsregionen uppvisar fortfarande ett näringsliv som inte är jämställt, branscher som inte arbetar att ta undan hinder för diskriminering och föreningar som ännu inte arbetar aktivt för att inkludera fler grupper i lokalsamhället. Man är därför överens om att i detta projekt göra en tydlig satsning på t ex branscher som besöksnäringen. Där finns möjligheter för yngre och personer med olika kulturella bakgrunder att få sina första jobb och på så sätt öka inkluderingen. Gränsöverskridande insatser behövs också för att utveckla möjligheten för fler jämställda företag och föreningar och för att tillsammans öka kunskapen om hur alla lokala handlingsplaner kan bli mer jämställda.

I arbetspaket 1 blir det viktigt att aktivt involvera fler grupper i arbetet med företag och föreningar. Genom att utvidga nätverken får vi in fler olika typer av människor med olika bakgrund och förutsättningar, det gör att vi fångar upp fler idéer och perspektiv. Detta gäller både för vilka företag och föreningar som involveras och även vilka grupper av kunder och besökare som engageras. Detta gör vi aktörerna medvetna om i uppstart av projektet och blir också en grundläggande utgångspunkt när t ex fokusgrupper ska rekryteras och träffar med lokala företag och föreningar hålls. Detta gäller även jämställdhet, ett perspektiv som ska tas hänsyn till i aktiviteter för företag

och föreningar och deras kunder, besökare och medlemmar. Här får vi arbeta med jämställdhet på det individuella planet och öka kunskapen om hur var och en kan utveckla ett icke-diskriminerande och jämställt arbetssätt i den dagliga verksamheten.

I arbetspaket 2 får vi arbeta med icke-diskriminering och jämställdhet på en organisationsnivå med tydlig koppling till platsutveckling. Här blir uppgiften att tillsammans lära oss mer om hur vi får de lokala handlingsplanerna att genomsyras av icke-diskriminering och jämställdhet och att det också syns i de satsningar och aktiviteter som görs. För att kunna göra detta, och också bidra till arbetspaket 1, behöver projektteamet och samverkande organisationer öka kunskapen om detta med hjälp av regionala aktörer med expertkompetens. Vi kommer också att ta kontakt med andra exempel i Sverige, Norge och övriga länder som man kan inspireras av i detta arbete.

I arbetspaket 3 jobbar vi med icke-diskriminering och jämställdhet på en strukturell nivå och ser över hur vi kan förbättra statistik, analyser och utvärderingar av metoden utifrån dessa hållbarhetsperspektiv. Här blir uppgiften att utveckla själva processen och metoden till att bli mer jämställd och på ett tydligare sätt bygga in mekanismer för att minimera diskriminering. Här behövs bl a forskningskompetenser som kan stötta i arbetet med att förbättra inbyggda "fällor" i LID-metoden.

14. Projektorganisation

Projektägare på svensk sida är Säffle kommun, som har stor erfarenhet av att vara projektägare i tidigare projekt inom Interreg och andra organisationer. Både kompetens och resurser finns i kommunen att ta på sig ansvaret. Rollerna har diskuterats med övriga partner i projektorganisationen och alla står bakom förslaget om Säffle kommun som projektägare.

Projektägare i Norge är Marker kommune, som också har en lång erfarenhet av att driva projekt och agerar i många sammanhang som koordinator på norsk sida i samarbeten mellan kommunerna. Marker är också värdkommun och huvudkontor för Haldenkanalen regionalpark, Visit Indre Østfold, Haldenvassdragets Kanalselskap och Haldenvassdragets Vannområde.

Projektet kommer att ledas av en projektledare baserad i Säffle kommun som rapporterar till en styrgrupp. Denna har det strategiska ansvaret för att projektet löper på enligt plan och tar beslut om eventuella avsteg från denna. Projektledaren kommer också att ha hjälp av en projektekonom i Säffle kommun som har ansvar för budgetuppföljningar, redovisning och rekvisitioner. Styrgruppen kommer att bestå av representanter från svenska och norska aktörer som har god erfarenhet av projektledning samt kunskap från näringsliv och samhällsutveckling. Till detta kommer en referensgrupp dit vi knyter regionala och lokala organisationer som driver projekt och verksamheter som vi ska samverka med. I respektive kommun kommer det att finnas en lokal processledare som driver det lokala arbetet och agerar som lokal och kontaktperson. Tillsammans med projektledaren för hela projektet och ekonomipersonal bildar dessa projektteamet som driver det operativa dagliga arbetet och har kontinuerliga avstämningar.

Prosjektet vil bruke felles ressurser som vi anser utgjør en suksessfaktor for prosjektet. Dette innebærer et overordnet og grenseoverskridende prosjektsamarbeid med regionale organisasjoner før reiseliv som Visit Värmland, Visit Østfold, Foreningen Sverige og Norges Kanaler og Visit Dalsland/Dalslands Kanal. Vi vil også involvere ulike aktører i utviklingsmiljøer på norsk og svensk side å på den måten utvide samarbeidet over grensen. Noen eksempel på disse er:

- **Innovasjonsselskap** – Nordmarkens Næringsliv, Strømsfoss Utvikling, Ressursparken, Næringshagen Østfold, Rakkestad Næringsråd, TUAB mfl.
- **Utviklingsnettverk** – Grensekomiteen Värmland-Østfold, Svinesundskommitten, Haldenkanalen Regionalpark og Coompanion Värmland.
- **Utviklings- og forskningsmiljøer** – Karlstads universitet, Høgskolen i Innlandet og NMBU, Smart Innovation Norway

Vårt planerte Interreg-projekt kommer å involvere ovanstående och liknande utvecklingsmiljöer för att hitta synergieffekter med angränsande projekt och satsningar. Utifrån detta kan man sedan gå vidare och förtydliga rollfördelning i utvecklingsarbete i gränsregionen och formalisera ett långgående samarbete.

Detta projekt kopplar an till de regionala utvecklingsstrategierna. Det bidrar till att bygga vidare på följande styrkor utpekade i Värmlandsstrategin 2040: konkurrenskraftigt näringsliv, livskraftig region, det strategiska läget och närheten till Norge samt skogen som resurs. ABC-projektet adresserar även de samhällsutmaningar som är utpekade i Värmlandsstrategin, som en åldrande befolkning, kompetensförsörjning och behovet av minskad klimatpåverkan. Vi baserar projektet på liknande perspektiv som utpekas som viktiga i Värmlandsstrategin, som en levande landsbygd, jämlikhet, jämställdhet och en hållbar utveckling. Det är framför allt inom insatsområdena Utveckla attraktiva platser och Stärka konkurrenskraften som vårt projekt kommer att kunna bidra till att implementera strategin. Vidare ligger detta projekt väl i linje med "Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för hållbar smart specialisering 2022-2028" och området "Attraktion genom hållbar platsutveckling" genom att bidra till visionen om *"ett hållbart Värmland som förändrar världen genom att visa vägen för värdeskapande destinations- och platsutveckling"*.

ABC-projektet kopplar också väl an till den regionala planstrategin 2020-2024 som beskriver hur man vill att Viken fylke ska vara 2030. Detta projekt bidrar framför allt till följande insatsområden: Livskvalitet, velferd og like muligheter, Bærekraftig og rettferdig økonomisk system, helhetlig by- og stedsutvikling og Miljø, økosystem og biologisk mangfold. Ett viktigt perspektiv som lyfts fram i den regionala utvecklingsplanen är samarbete och det är också en av grundpelarna i detta projekt och vars resultat kan vara till nytta för hela fylket.

Projektet kopplar även an till de globala målen för Agenda 2030. Arbetet kommer att vara en del i flera av dessa mål, men det är framför allt Mål 11 Hållbara städer och samhällen och Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion som detta projekt fokuserar på och bidrar till.

15. Utvärdering och lärande

Det övergripande målet för projektet "Across Border Collaboration" är att skapa en starkare gränsregion genom lärande och samverkan över gränser, för att utveckla

platser både som lokalsamhällen och destinationer. Genom samarbete över olika slags gränser och att använda den s k LID-modellen som verktyg stärker vi lärandet hos företag, föreningar och offentliga organisationer i gränsregionen.

Projektet är indelat i tre arbetspaket med olika typer av gränsöverskridande lärande. Vi skapar aktiviteter och mötesplatser i projektet med tydligt mål att öka samarbetet mellan olika grupper av aktörer och därmed också utbyta kunskap och lära av varandra.

Arbetspaket 1 – Företag och föreningar i samverkan

- **Ökat samarbete och lärande över sektorsgränser.** Här är det framför allt två typer av lärande som kommer vara i fokus. Den ena är mellan lokala företag och föreningar som kan dra nytta av varandras styrkor och arbetssätt och hitta gemensamma satsningar, t ex vid evenemang. Den andra typen av lärande är mellan besöksnäringens företag och övrigt näringsliv. Här ska vi uppmuntra till utbyte av kunskap om varandras kunder, marknader, produkter och tjänster och ser stora möjligheter till innovativa idéer.
- **Ökat samarbete och lärande över generationsgränser.** Både företag och föreningar i gränsregionen står inför ett akut behov av förnying och ökad förmåga till omställning till mer hållbara verksamheter. I projektet kommer det därför anordnas aktiviteter med syfte att stötta yngre personer som kan bli framtidens lokala krafter. Här behövs utbyte av olika typer av kunskap ske över generationer och modeller för generationsväxling testas. I aktiviteterna görs medvetna satsningar för att engagera yngre personer i utbildningar och "testgrupper". Här kan också ett nära samarbete med lärosäten och studenter vara till stor nytta. Studenterna kan bidra med nya perspektiv till den lokala utvecklingen.

Arbetspaket 2 – Inkluderande och attraktiva lokalsamhällen och destinationer

- **Ökat samarbete och lärande över organisationsgränser.** Som en fortsättning på det tidigare LID-projektet ser vi ett behov av att utöka nätverket av aktörer involverade i att utveckla platser och destinationer i vårt gränsområde. Därför kommer vi aktivt att engagera olika typer av organisationer i att delta i aktiviteter med syfte att vi öka den gemensamma kunskapen om kopplingen mellan samhällsutveckling och näringslivsutveckling.
- **Ökat samarbete och lärande över kommungränser.** I detta projekt kommer vi också att fokuseras på lärandet mellan kommunerna på båda sidor landsgränsen. Alla medverkande kommuner delar behovet av att öka landsbygdens konkurrenskraft och attraktivitet. Genom att lära av varandra och utveckla ett närmre samarbete, särskild med sina grannkommuner, ökar de gemensamma resurserna för att åstadkomma hållbar lokal utveckling.

Arbetspaket 3 – Gemensamma metoder för utveckling

- **Samarbete och lärande över kunskapsgränser.** I detta projekt ska vi bygga på kunskapen om utvecklingsmetoder och arrangera aktiviteter med syfte att utbyta

kunskap mellan akademien och övriga samhällssektorer. Projektet ska tydligare inkludera både forskningsbaserad och praktisk kunskap än det tidigare projektet och denna kunskap ska användas i utvärderingar och utveckling av LID-metoden.

- **Samarbete och lärande över metodgränser.** De medverkande kommunerna och övriga organisationer i innovationsstödsystemet har på båda sidor landsgränsen erfarenhet av tidigare och pågående utvecklingsmetoder. Här ska vi lära av varandra och jämföra LID med andra utvecklingsmodeller och utveckla ett tydligare gemensamt arbetssätt. Detta bidrar till en mer resilient region, dvs där vi ökar den regionala robustheten och stärker gränsregionens utvecklingsprocess.

Utvärdering av projektet och dess aktiviteter kommer att ske på två sätt.

- 1) Genom kartläggning av nuläget i början av projektet och uppföljning i slutskedet. Detta görs genom intervjuer med ett urval av representanter av lokala företag, föreningar, lokala och regionala samarbetspartner samt med personer i de medverkande kommunerna.
- 2) Kontinuerliga utvärderingar bland deltagarna av aktiviteterna. Detta görs genom enklare undersökningar i enkätform i direkt anslutning till genomförda aktiviteter.

16. Kommunikation

Kommunikation blir en viktig del för att nå projektets mål. Tillit kan skapas på många sätt och att transparent berätta om vad som pågår i projektet och dess resultat under projekttiden skapar både trovärdighet och en positiv känsla av att platsen utvecklas och människor engagerar sig. Det blir ett viktigt verktyg att sprida budskapet om projektet och dess resultat till så många invånare som möjligt och fånga upp de som inte redan ingår i etablerade nätverk, som nyinflyttade. Projektet kommer att utgå från en målgruppsanpassad kommunikation med olika syften och budskap. Varje arbetspaket kommer att innehålla kommunikations-aktiviteter av olika slag. Vi delar upp kommunikationen i tre olika typer:

- 1) *Intern kommunikation* – i detta projekt som bygger på idén om att skapa samarbeten för en starkare gränsregion, är det viktigt med kontinuerlig kommunikation mellan samarbetsparterna. Detta kommer att ske genom regelbunden och transparent kommunikation inom projektteamet, med styr- och referensgrupp, med finansiärer och övriga medverkande.
- 2) *Lokal kommunikation* – varje delprojektledare är ansvarig för att också kommunicera om projektet och dess aktiviteter till de lokala aktörerna på respektive plats. Vilka kanaler, vilka målgrupper och vad som ska kommuniceras specificeras i lokala kommunikationsplaner som stäms av med övriga i projektteamet. Här finns möjlighet till kunskapsutbyte och koordinerade kommunikationsinsatser för synergieffekter.
- 3) *Extern kommunikation* – dels om projektet till olika samarbetspartner, finansiärer och nätverk regional, nationellt och internationellt. Dels till de grupper man vill attrahera, dvs fler kunder till företagen, medlemmar till föreningar, besökare till destinationerna och potentiella inflyttare och etableringar. Dessa kommunikationsinsatser kommer att vara en del i respektive lokal handlingsplan,

men även här möjlighet finns att göra gemensamma insatser och skapa gränsregionalt mervärde.

17. Budget

Svensk budget

Kostnader

Kostnadsslag	Säffle kommun	Torsby kommun	Årjängs kommun							Totalt
Personal: Projektledare (50%), 24 mån	452 400	0	0							452 400
Personal: Lokala processledare (3 i Sverige, 60%), 21 mån	482 400	583 200	470 880							1 536 480
Projektekonom	96 000	0	0							96 000
Externa tjänster: Övriga	311 865	0	0							311 865
Externa tjänster: Utvärderare/analytiker	100 000	0	0							100 000
Externa tjänster: Marknadsföring och kommunikationstjänster	340 000	0	0							340 000
Externa tjänster: Utbildning och föreläsare	260 000	0	0							260 000
Resor och logi: Resor, logi inom Sv/No och övriga resekostnader	240 000	0	0							240 000
Resor och logi: Möteslokaler	340 000	0	0							340 000
Schablonkostnader 15% (fördelas ut mellan kommunerna)	1 329 841									1 329 841
Summa kostnader	3 952 506	583 200	470 880							5 006 586
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	3 952 506	583 200	470 880							5 006 586
Summa totala kostnader	3 952 506	583 200	470 880							5 006 586

Finansiering

Finansiär	Säffle kommun	Torsby kommun	Årjängs kommun							Totalt
Offentlig kontantfinansiering										
Torsby kommun: Projektpartner	0	292 107	0							292 107
Årjängs kommun: Projektpartner	0	0	292 107							292 107
Region Värmland: Regional finansiär svensk sida	876 321	0	0							876 321
Säffle kommun: Projektägare	292 107	0	0							292 107
Total offentlig kontantfinansiering	1 168 428	292 107	292 107							1 752 642
Total offentlig finansiering	1 168 428	292 107	292 107							1 752 642
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										0

Finansiär	Säffle kommun	Torsby kommun	Årjängs kommun							Totalt
Total privat finansiering										0
Summa medfinansiering	1 168 428	292 107	292 107							1 752 642

Stöd

Finansiering	Säffle kommun	Torsby kommun	Årjängs kommun							Totalt
Stödfinansiering	2 336 994	458 475	458 475							3 253 944

Stöd och finansiering

Sammanställning per partner	Säffle kommun	Torsby kommun	Årjängs kommun							Totalt
Total finansiering	3 952 506	583 200	470 880							5 006 586

Sammanställning

	Säffle kommun	Torsby kommun	Årjängs kommun							Totalt
Summa faktiska kostnader	3 952 506	583 200	470 880							5 006 586
Summa medfinansiering	1 168 428	292 107	292 107							1 752 642
Sökt stöd	2 336 994	458 475	470 880							3 253 944
Andel stöd	60%	60%	60%							64,99%

Norsk budget

Kostnader

Kostnadsslag	Marker kommune									Total
Personal: Lokal processledare (50%), 21 mån	756 000									756 000
Externa tjenester: Lokala processledare (3 kommuner), 50%, 21 mån	1 890 000									1 890 000
Externa tjenester: Utbildninger og forelesere	220 000									220 000
Externa tjenester: Øvrigt	227 600									227 600
Externa tjenester: Markedsføring og kommunikasjonstjenst	340 000									340 000
Resor og Logi: Møteslokaler	100 000									100 000
Resor og Logi: Resor og logi	80 000									80 000
Kontor og administration: Schablon (10%)	170 000									170 000
Summa kostnader	3 783 600									3 783 600
Projektinntekter										
Summa faktiske kostnader	3 783 600									3 783 600
Summa totale kostnader	4 971 600									4 983 600

Finansiering

Finansiør	Marker kommune									Total
Offentlig kontantfinansiering										
Marker kommune:	325 000									325 000
Aremark kommune:	325 000									325 000
Grue kommune:	325 000									325 000
Aurskog-Höland kommune:	325 000									325 000
Viken fylkeskommune:	700 000									700 000
Innlandet fylkeskommune:	233 000									233 000
Regionalpark Haldenkanalen:	320 600									320 600
Total offentlig kontantfinansiering	2 553 600									2 553 600
Total offentlig finansiering	3 153 600									3 153 600
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										0
Total privat finansiering	600 000									600 000

Finansiär	Marker kommune									Total
Summa medfinansiering	3 753 600									3 753 600

Stöd

Sammanställning per partner	Marker kommune									Totalt
Sökt stöd	1 230 000									1 230 000

Stöd och finansiering

Sammanställning per partner	Marker kommune									Totalt
Summa faktiska kostnader	4 983 600									4 983 600

Sammanställning

	Marker kommune									Totalt
Summa faktiska kostnader	4 983 600									4 983 600
Summa medfinansiering	3 753 600									3 753 600
Sökt stöd	1 230 000									1 230 000
Andel stöd	24,68%									24,68%